

*Інна Криворучко,
Дмитро Криворучко*

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ: МІЖНАРОДНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Розвиток дослідницької компетентності є важливим завданням сучасної освіти. Учні повинні мати можливість не лише засвоювати готові знання, але й досліджувати світ навколо себе, формулювати питання, вирішувати проблеми та знаходити нові знання.

Аналіз сучасних досліджень дозволив з'ясувати, що дослідницьку компетентність у різних аспектах розглядали у своїх наукових працях сучасні зарубіжні та вітчизняні учені, зокрема О. Антонова, О. Бабкова, О. Будник, О. Вашуленко, Ю. Волинець, S. Wongwanich, Т. Годованюк, М. Головань, О. Гриб'юк, О. Гринюк, О. Гнатюк, О. Дзябенко, М. Князян, Т. Махомета, О. Мерзликін, І. Мушеник, О. Попадич, С. Раков, D. Traiwicitkhun, І. Тягай, L. Udompong, О. Хоменко та інші [3].

Міжнародний досвід формування дослідницької компетентності різноманітний та цікавий. Його вивчення та переосмислення допомагає впровадити якісні методики, використання яких дозволить не лише інтенсифікувати формування однієї з ключових компетентностей учнів, але й покращити українську систему освіти в цілому.

Для прикладу, в освітній галузі Фінляндії основний акцент робиться на розвиток дослідницької компетентності та самодостатності учнів. Учні мають можливість обирати не лише об'єкт, який вони бажають вивчати, але і шлях його дослідження. Вчителі ж покликані допомогти учням розробити плани та здійснити власні дослідження, а також навчають розв'язувати проблеми та знаходити їх інноваційні рішення [1].

У США активно використовується методика «STEM-освіти» (Science, Technology, Engineering, and Mathematics), яка спрямована на розвиток дослідницької компетентності та техніко-технологічних здібностей учнів. У межах цієї методики проводяться різноманітні наукові проекти та дослідження, під час яких учні навчаються працювати з новітнім обладнанням та програмним забезпеченням [2].

Німецькі заклади освіти орієнтовані на практичний досвід. Учні мають змогу проводити дослідження у лабораторіях та на виробництвах, отримуючи цінний досвід та знання в реальному житті [5].

Українська освіта також орієнтується на розвиток творчих здібностей учнів та надання можливості реалізації власних та колективних досліджень. У закладах освіти проводяться науково-дослідницькі проекти, конкурси, організовуються учнівські гуртки на відповідні тематики тощо.

Одним із прикладів успішного втілення дослідницької компетентності є організація роботи Малої академії наук України, яка являє собою мережу шкільних та позашкільних наукових гуртків для талановитої молоді. МАН сприяє розвитку обдарувань та творчих здібностей учнів, формує у них

наукові знання та навички, розвиває критичне мислення та ініціативність [4].

Серед інших заходів гарно себе зарекомендував фестиваль науки під назвою «STEM-фест», який є платформою для презентації досягнень у галузі науки, техніки, інженерії та математики. У межах фестивалю систематично проводяться виставки, конференції, майстер-класи, демонстрації дослідів тощо.

Формування дослідницької компетентності учнів є важливим завданням сучасної освіти. Міжнародний та вітчизняний досвід показують, що існують різні методики та підходи щодо розвитку цієї компетентності. Однак, незалежно від методу, важливо забезпечити учням можливість досліджувати світ навколо себе, формулювати питання та вирішувати проблеми, що сприятиме розвитку їхньої творчості, критичного мислення та інноваційної думки. Крім того, важливим є розуміння того, що дослідницька компетентність – це навичка, яка надає учням можливість навчатися та досліджувати, як в безпосередньо у закладі освіти, так і в позашкільних закладах та в межах виконання особистих наукових проєктів.

У цілому, формування дослідницької компетентності учнів є важливим елементом сучасної освіти, що сприяє розвитку творчості та критичного мислення майбутніх поколінь, та дозволяє вирішувати складні проблеми в різних сферах життя.

Список використаних джерел

1. Корсак К. Освіта, суспільство, людина в XXI столітті: інтегрально-філософський аналіз : монографія. Київ-Ніжин, 2004. 221 с.
2. Корсак К. Освітній вибір для України-XXI – ноонауки чи STEAM? *STEM-освіта: стан впровадження та перспективи розвитку* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 09–10 листоп. 2017 р. 2017. С. 52–56.
3. Криворучко І. І. Зміст поняття «дослідницька діяльність» у вітчизняній та зарубіжній літературі. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 6(8). С. 174–183.
4. Мала академія наук України. JAS.Ukraine. URL: <https://man.gov.ua/>.
5. Особливості вищої освіти Німеччини. Освіта.UA. URL: https://osvita.ua/abroad/higher_school/germany/7602//.

*Інна Криворучко,
Наталія Поперечна*

ВЕБРЕСУРСИ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ХМАРИ СЛІВ

Використання хмари слів в освітньому процесі є досить корисним та актуальним інструментом для вчителів, за допомогою якого можна візуалізувати інформацію та організувати її в зручному форматі. Розглянемо способи використання хмари слів в освітньому процесі [3]: